

Nærings- og fiskeridepartementet
Pb 8090 Dep,
0032 Oslo

Bergen 28.04.17

postmottak@nfd.dep.no

HØRINGSSVAR- ET FREMTIDSRETTET KVOTESYSTEM

Innledning

Vi har i første omgang vurdert og bedømt Eidesenutvalgets forslag til et fremtidsrettet kvotesystem som et samlet hele, slik utvalget anbefaler.

Deretter har vi valgt å kommentere de enkelte fire forslagene hver for seg:

- 1) grunnsystemet
- 2) kortsiktige fleksibilitet innenfor kvoteåret
- 3) langsiktig kapasitetstilpassing
- 4) innkreving av ressursrente.

Vi har i hovedsak kommentert flertallets forslag, med enkelte unntak der vi mener mindretallet/enkeltmedlemmer har forslag som kan forbedre dagens kvotesystem.

Konklusjon

Eidesenutvalget mener at dersom kvotesystemet effektiviseres i tråd med flertallets forslag, bør det innføres en form for innkreving av ressursrenten i fiskeriene.

Pelagisk Forening er ikke enig i store deler av utvalgets forslag til hvordan kvotesystemet skal effektiviseres. Pelagisk Forening støtter derfor ikke innføring av innkreving av ressursrente.

Det er særlig utvalgets forslag vedrørende «langsiktig kapasitetstilpassing», omgjøre dagens strukturkvoter til tidsavgrenset, som foreningen mener er lite fremtidsrettet. Forslaget strider mot både Stortingets og næringens forutsetning, at strukturkvoter skal falle tilbake til de respektive fartøygruppene når avtalt tid utløper. I St.meld. nr. 21 (2006–2007) er det forutsatt at strukturgevinsten blir refordelt innad i fartøygruppen etter utløpet av tidsperioden. Strukturgevinsten kan da bli en del av samtlige fartøyers grunnkvote. Tidsbegrensingen handlet med andre ord om at effektiviseringen skulle komme flere til gode, ikke bare de fartøyene som på et gitt tidspunkt var i posisjon til å gjøre slike investeringer.

Strukturkvoteordningen for havfiskeflåten hadde ikke tidsbegrensning i perioden 2005-2007, mens strukturkvoteordningen for kystfiskeflåten ikke hadde tidsbegrensning før 2007. Med unntak av dette var det det kjent for alle at strukturkvotene var tidsbegrenset da de ble kjøpt.

Det var en del av grunnlaget for rederiers daværende investeringer. Både for rederier som valgte å strukturere, og for rederier som valgte å avstå.

Deler av næringen påstår at det medfører usikkerhet at gjeldende inngåtte strukturavtaler ikke kan forlenges utover det avtalte. En eventuell endring er til rederiene sin fordel, men det er ingen «usikkerhet», slik som det blir påstått i stadige innspill til politiske myndigheter. Det er ikke en «usikkerhet» at inngåtte avtaler må holdes. Tvert i mot medfører det stabile rammebetingelser at avtaler holdes.

Ressursrenten bør fortsatt tilfalle kystsamfunnene, slik som det er i dag. Ressursrenten bidrar til å sikre sysselsetting og verdiskapning langs kysten, i form av et stort antall fartøy, med tilhørende lokale servicebedrifter og viktige ringvirkninger i lokalsamfunnene.

Pelagisk Forening mener at dersom det blir langt færre aktører enn det er i dag, er det betimelig å diskutere en form for innkreving av ressursrente i fiskeriene. Per i dag er ikke situasjonen slik.

1) Grunnsystemet

1.1 Fisketillatelser

Utvalget foreslår at fisketillatelser skal erstatte dagens konsesjoner og deltakeradganger. Per i dag blir deltageradganger tildelt med tidsbegrensning. Pelagisk Forening mener at det er en forenkling å erstatte konsesjoner og deltakeradgang med fisketillatelse. Det gir forutsigbarhet for fartøy med deltageradganger og Pelagisk Forening støtter derfor forslaget.

1.2. Kvotefaktor som felles enhet

Utvalget foreslår kvotefaktor som felles enhet. Faste kvotefaktorer for den enkelte bestand for alle fartøygrupper mener vi kan bidra til at kvotesystemet blir mer oversiktlig. På en annen side så er de nødvendige forutsetninger Eidesenutvalget legger til grunn, for innføring av kvoteenhet som felles enhet, så krevende at vi ikke støtter forslaget. Det forutsettes at ordningen med avkortning skal tilbakeføres til bestemte fartøygrupper, og gjeldende strukturkvoter konverteres og gjøres tidsavgrenset. Omgjøring av strukturkvoter til tidsavgrenset bryter med forutsetningen, at strukturkvoter skal falle tilbake til de respektive fartøygruppene når avtalt tid utløper. For å oppnå forutsigbarhet er det helt nødvendig at inngåtte avtaler holdes. Å omgjøre strukturkvoter til tidsavgrenset bryter med dette.

1.3 Justering av gruppeinndeling i kystflåten

Utvalget foreslår at hjemmelslengde erstattes med faktisk lengde. Pelagisk Forening har ikke fartøy under 15 meter og har derfor ingen kommentarer til utvalgets forslag til inndeling under 15 meter. Pelagisk Forening støtter utvalgets forslag om at grensen på 21 meter oppheves.

1.4 Gruppesammenslåing i havfiskeflåten

Pelagisk Forening vil påpeke at sammenslåing av grupper, vil medføre komplekse problemstillinger i forhold til de respektive fordelingsnøkklene mellom gruppene i kvotefordelingen.

Konkurransforholdene er forskjellige. Med tanke på hvordan de forskjellige gruppene står finansielt, og dermed hvem som får mulighet til å delta i eventuell videre kvotesammenslåing. Videre vil dette gå dypt inn i hvordan strukturkvotene tilbakefordes når varigheten på dem opphører. Vi anbefaler derfor ikke sammenslåing av fartøygrupper.

1.5 Åpne grupper

Pelagisk Forening støtter utvalgets forslag om at ordningen med åpne grupper videreføres. Vi mener, som utvalget, at det er behov for å innføre begrensninger på overgang fra lukket til åpen gruppe. Vi mener og at det er fornuftig å utrede hvilke begrensninger som kan være hensiktsmessige.

1.6 Regionale bindinger

Eidesenutvalget mener at det fortsatt skal være regionale bindinger. Pelagisk Forening er ikke enig i dette. Bindingene gir ulike konkurransevilkår. Regionale bindinger gjør det vanskelig for fiskere som ønsker å satse i et fiskeri som ikke er typisk for sin landsdel. Ved å fjerne landsdelsordningen vil prisforskjellene mellom de tre nordligste fylkene, og resten av landet, bli jevnet ut.

1.7 Ekstrakvoteordninger

Pelagisk Forening støtter Eidesenutvalgets forslag om at ekstrakvoteordninger gjennomgås. Pelagisk Forening er enig i at et viktig tiltak for å øke lønnsomhet i sjømatindustrien kan være tiltak som gjør det lønnsomt å spre fisket over lengre perioder, der det er biologisk mulig. Dette slik at en demper sesongtoppene, og får et jevnere landingsmønster.

Pelagisk Forening mener at kvotefleksibilitet på fartøynivå vil bidra til et jevnere landingsmønster, og dermed høyere lønnsomhet. Ved kvotefleksibilitet på fartøynivå er det ikke behov for særordninger, som kvotebonus på levende lagring og ferskfiskordningen. Markedsmekanismer vil gjøre at det blir lønnsomt å spre fisket. Flåten oppnår mer fleksibilitet og kan foreta bedre økonomiske avveininger. Landindustrien får og mindre sesongsvingninger. Kvotefleksibilitet på fartøynivå har vært en suksess i de fiskeri hvor det er innført.

1.8 Fartøykvoter

Utvalget mener at kvotesystemet i størst mulig grad må reguleres v ha. garanterte fartøykvoter. Pelagisk Forening støtter forslaget, og mener og at kvoteutleie slik utvalget foreslår vil bidra til å begrense overreguleringer.

2) Kortsiktige fleksibilitet innenfor kvoteåret

2.1 Leie av kvoter innenfor et kvoteår

Eidesenutvalget anbefaler at det gis adgang til utleie av deler av fartøys kvotebeholdning. Pelagisk Forening mener utleieordningen er et godt tiltak for å erstatte dagens særordninger, som slumpfiskordningen og kvotebytte. Vi støtter og, som foreslått, en grense på 20 % av verdien av det enkelte fartøys samlede fartøykvotebeholdning. Begrensningen gjelder den som leier ut sine kvoter. Vi støtter og Roger Hansens forslag at det settes tak på innleie, dog med øvre tak på 20 % for å motvirke at det blir brukt som en ny strukturordning.

2.2 Felles markedsplass

Pelagisk Forening mener også at en felles markedsplass, som foreslått, vil gi en fornuftig gjennomføring.

3) Langsiktig kapasitetstilpassing

3.1 Tidsbegrensningen i dagens strukturvoteordning.

En av forutsetningene som Eidesenutvalget legger til grunn, for at det skal innføres innkreving av ressursrenten, er at dagens strukturkvoter skal omgjøres til tidsbegrensede kvoter.

Utvalgets flertall skriver, på side 97, at det vil fjerne en «betydelig usikkerhet knyttet til fremtidige investeringer og langsiktige tilpasning dersom gjeldende strukturkvoter konverteres i forbindelse med at tidsbegrensningen fjernes.» Pelagisk Forening er ikke enig i dette. Rederiene som har strukturert har juridisk rett til strukturkvotene i perioden. Dette er ikke tvilsomt. «Usikkerheten» gjelder om inngåtte strukturavtaler kan forlenges utover det avtalte, eller endres til rederiene sin fordel. Deler av næringen påstår at dette er en «usikkerhet», i stadige innspill til politiske myndigheter. Det er ikke «usikkerhet» at inngåtte avtaler blir holdt.

Inngåtte avtaler må holdes og respekteres. Pelagisk Forening støtter derfor ikke Eidesenutvalges forslag om at strukturkvoter skal omgjøres til tidsbegrensede kvoter. Spilleregler må ikke endres midtveis. Investering i strukturkvoter er gjort under den forutsetning at de er tidsbegrenset. Under samme forutsetninger har noen valgt å la være å strukturere.

Strukturvoteordningen for havfiskeflåten hadde ikke tidsbegrensning i perioden 2005-2007, mens strukturvoteordningen for kystfiskeflåten ikke hadde tidsbegrensning før 2007. Den gang hadde det ingen direkte kvotemessig betydning hvilke grunnkvoter som ble oppgitt for strukturering, og hvilke som ble beholdt, fordi skillet mellom grunnkvoter og strukturkvoter var uten praktisk betydning. Etter at tidsbegrensningen ble innført i 2007 viste det seg at valget som rederiet hadde foretatt fikk direkte betydning for hvor stor andel av driftsgrunnlaget som ble underlagt den nye tidsbegrensningen. Pelagisk Forening mener dette er urimelig og ber om at det blir vurdert å rette opp i denne uretten.

3.2 Ordning for sammenslåing og kjøp og salg av kvotefaktorer

Pelagisk Forening støtter utvalgets forslag om splitting av kvotefaktorer som hjelper rederiene å tilpasse seg bedre. Vi ønsker samtidig å poengtere at hvis forutsetningen er å omgjøre strukturkvotene til tidsbegrenset støttes ikke forslaget.

3.3 Avkortning

Utvalget foreslår å avvikle avkortning. Pelagisk Forening mener avkortningen ved strukturering av deltageradganger bør settes til 15 %, som for ringnotflåten i Sør-Norge. Avkortningsreglene for ringnot bør harmoniseres. Gjeldene bestemmelse med tre forskjellige prosentsatser bør erstattes med en prosentsats på 15.

3.4 Kondemnering

Pelagisk Forening støtter utvalgets forslag om å avvikle kondemneringsordningen for grupper som har tilgang til strukturkvoteordning. Dette har næringen bedt om i en årrekke og det vil være en betydelig forenkling.

3.4 Kvotetak og eierkonsentrasjon

Utvalget mener at kvotetak må heves i takt ved behov. Pelagisk Forening mener at det må være bred enighet i fartøygruppen det gjelder, før eventuelt endring av kvotetak.

4) Innkreving av ressursrente

Pelagisk Forening støtter ikke innføring av ressursrenteavgift. Innføring av ressursrenteavgift vil bryte med forutsetningen i havressursloven om at fiskeressursene skal komme kystbefolkningen til gode, og brukes til utvikling av fiskerinæringen og samfunnene langs kysten. I tillegg vil en skattlegging av ressursrenten kunne innebære en sterkere og unødvendig strukturering og rasjonalisering i fiskerinæringen. Verdiskapingen av våre nasjonale fiskeressurser bør komme kystsamfunn, som er avhengige av fiskeriene, til gode. Ressursrenten i fiskerinæringen betales i form av et stort antall fartøyer og stor aktivitet langs kysten, og bidrar til å sikre sysselsetting og bosetting. Innen rammen av normal lønnsomhetsutvikling ville en ressursrentebeskatning medføre betydelig økt strukturpress i næringen.

Vi kommenterer derfor ikke utvalgets forslag til form for innkreving.

Med vennlig hilsen
Pelagisk Forening

Mariann Frantsen
Daglig leder

Ask Økland
Advokat